

Czytelnia Sztuki. Nowe prace z kolekcji.

· ·
czytelnia sztuki

Kolekcja fotografii Muzeum w Gliwicach zostanie wzbogacona o nowe dzieła! W tym roku zbiory powiększyły się o prace czterech artystów i jednej artystki. W sumie kolekcja zyska 49 fotografii!

Henryk Hermanowicz
Huta im Lenina, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Projekt to kolejny etap rozbudowy kolekcji po dotacji, którą Czytelnia Sztuki Muzeum w Gliwicach otrzymała w 2019 roku. Naszą ambicją jest, by różne tendencje składające się na proces ewolucji fotografii XX i XXI w. z terenów Europy Środkowo-Wschodniej były reprezentowane za pomocą najbardziej wybitnych obiektów. Pragniemy rozwijać kolekcję, zwiększając w niej reprezentację artystów związanych z tendencjami neoawangardowymi, artystów i artystek zajmujących się fotoreportażem, ze szczególnym uwzględnieniem fotografii humanistycznej, chcemy także poszerzyć zbiór historycznej fotografii podejmującej temat przemysłu. Zależy nam ponadto na uwzględnieniu prac fotografek, które pomimo artystycznych dokonań nie znalazły jeszcze miejsca w kanonie. Program merytoryczny, na podstawie którego budowana jest

kolekcja fotografii artystycznej w Muzeum w Gliwicach, odnosi się do dziedzictwa Gliwickiego Towarzystwa Fotograficznego (GTF). Wśród nowych obiektów znajdzie się 17 fotogramów Bronisława Schlabsa. Są to fotografie o abstrakcyjnym charakterze, które były prezentowane w 1959 roku w ramach słynnego „Pokazu zamkniętego” w Gliwicach. Dodatkowo do kolekcji zostanie włączony portret fotograficzny tego artysty wykonany przez Jerzego Lewczyńskiego. Zdjęcia ukazujące przemysł i wyrażające zachwyt nad industrialnym krajobrazem, utrzymane w socrealistycznej manierze, w obiektywie Henryka Hermanowicza, także staną się częścią kolekcji Muzeum. Dotychczasowy zbiór fotoreportażu zostanie poszerzony o 17 fotografii ukazujących powojenną Łódź lat 60. XX wieku, uchwyconą z humanistyczną wrażliwością przez Bogdana Dziworskiego.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego w ramach programu „Narodowa Kolekcja Sztuki Współczesnej”. W ramach edycji projektu w 2022 roku zakupiono 49 dzieł autorstwa: Bronisława Schlabsa, Jerzego Lewczyńskiego, Bogdana Dziworskiego, Henryka Hermanowicza i Krystyny Gorazdowskiej. Dofinansowanie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego: 70 000 zł. Całkowita wartość: 88 960,06 zł.

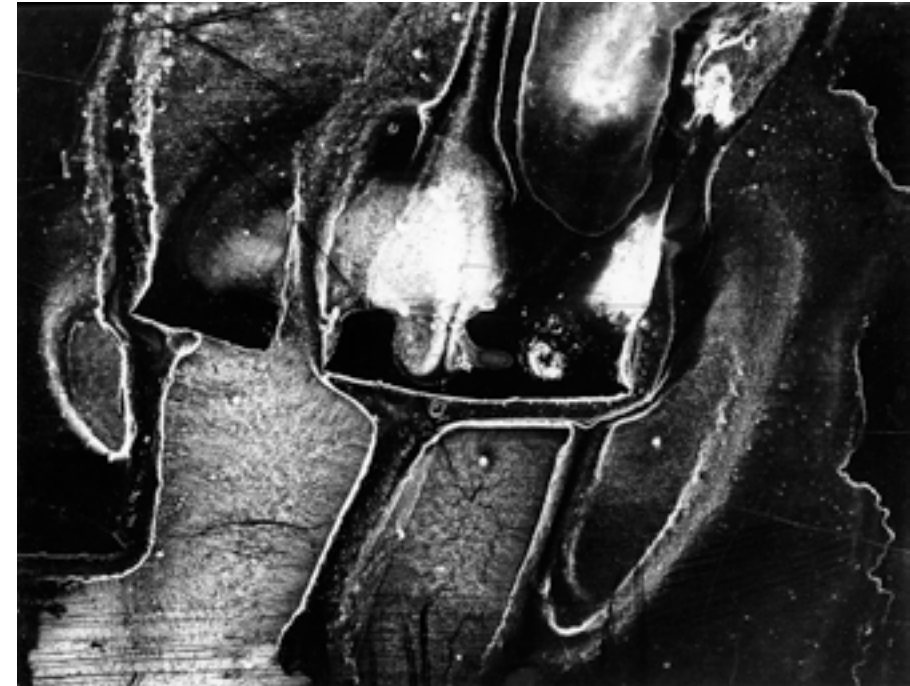
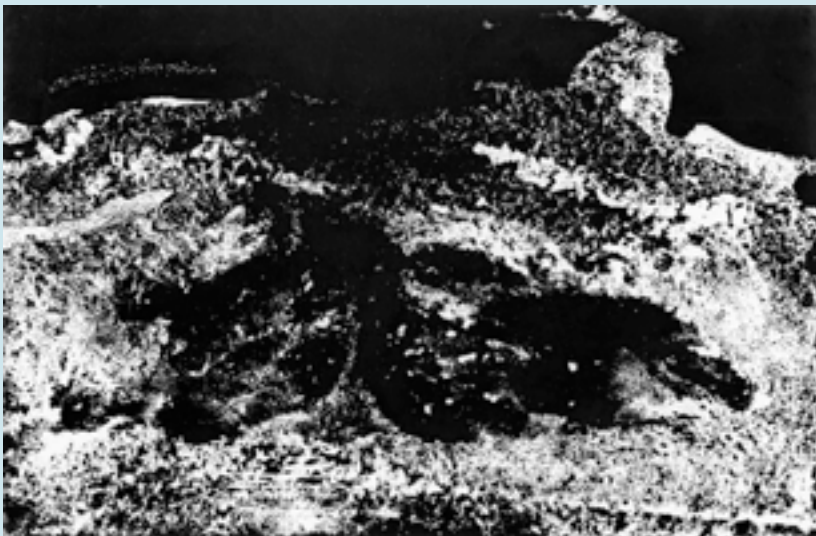
Bronisław Schlabs

Fotogramy Bronisława Schlabsa należą do fotografii bezkamerowej. Ukazują eksperymenty artysty z różnymi rodzajami substancji i z materialnością rozmaitych przedmiotów. Nie odsyłają jednak do rzeczywistości, lecz tworzą rodzaj osobnych, paralelnych światów i zachęcają do ich eksploracji. Uabstrakcjonienie przedstawionych obiektów oraz fakt, że są one niemal niemożliwe do zidentyfikowania, sprawiają, że zakwestionowana zostaje przedstawiająca funkcja

fotografii. Prace mogą budzić asocjacje z grafiką. Widoczna jest na nich także ekspresja gestu artysty. Może się ona kojarzyć z malarstwem tasytowskim. W powstawaniu dzieła nie można pominąć roli przypadku, ponieważ nie było możliwe kontrolowanie całego procesu przez artystę. Bronisław Schlabs tworzył wraz z Jerzym Lewczyńskim i Zbigniewem Beksińskim nieformalną grupę artystyczną. Twórcy ci zorganizowali w 1959 roku w Gliwicach ekspozycję swoich prac, która została nazwana „Pokazem zamkniętym“

Bronisław Schlabs

Fotogram K13, 1958 / lata 80-te, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Bronisław Schlabs

Fotogram 28, 1958 / lata 80-te, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

→

Bronisław Schlabs

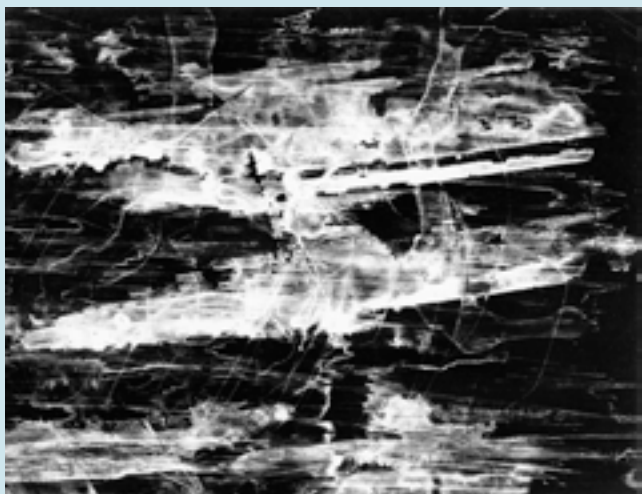
Fotogram 69, 1958 / lata 80-te, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Bronisław Schlabs

Fotogram 72, 1958 / lata 80-te, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Bronisław Schlabs

Fotogram 27, 1958 / lata 80-te, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Bronisław Schlabs

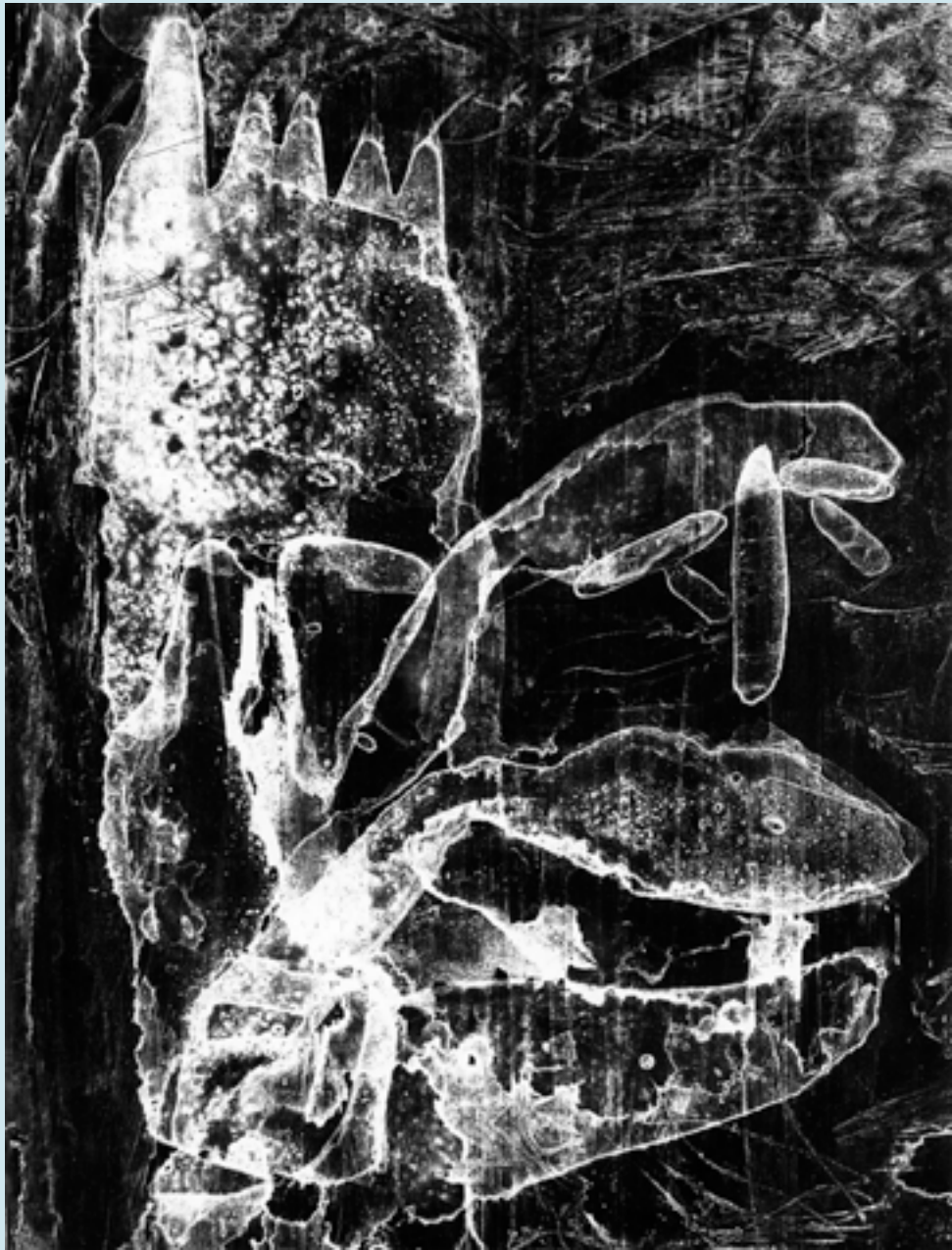
Fotogram 84, 1958 / lata 80-te, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

→

Bronisław Schlabs

Fotogram 61, 1958 / lata 80-te, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Bronisław Schlabs
Fotogram 15, 1960 / lata 80-te, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

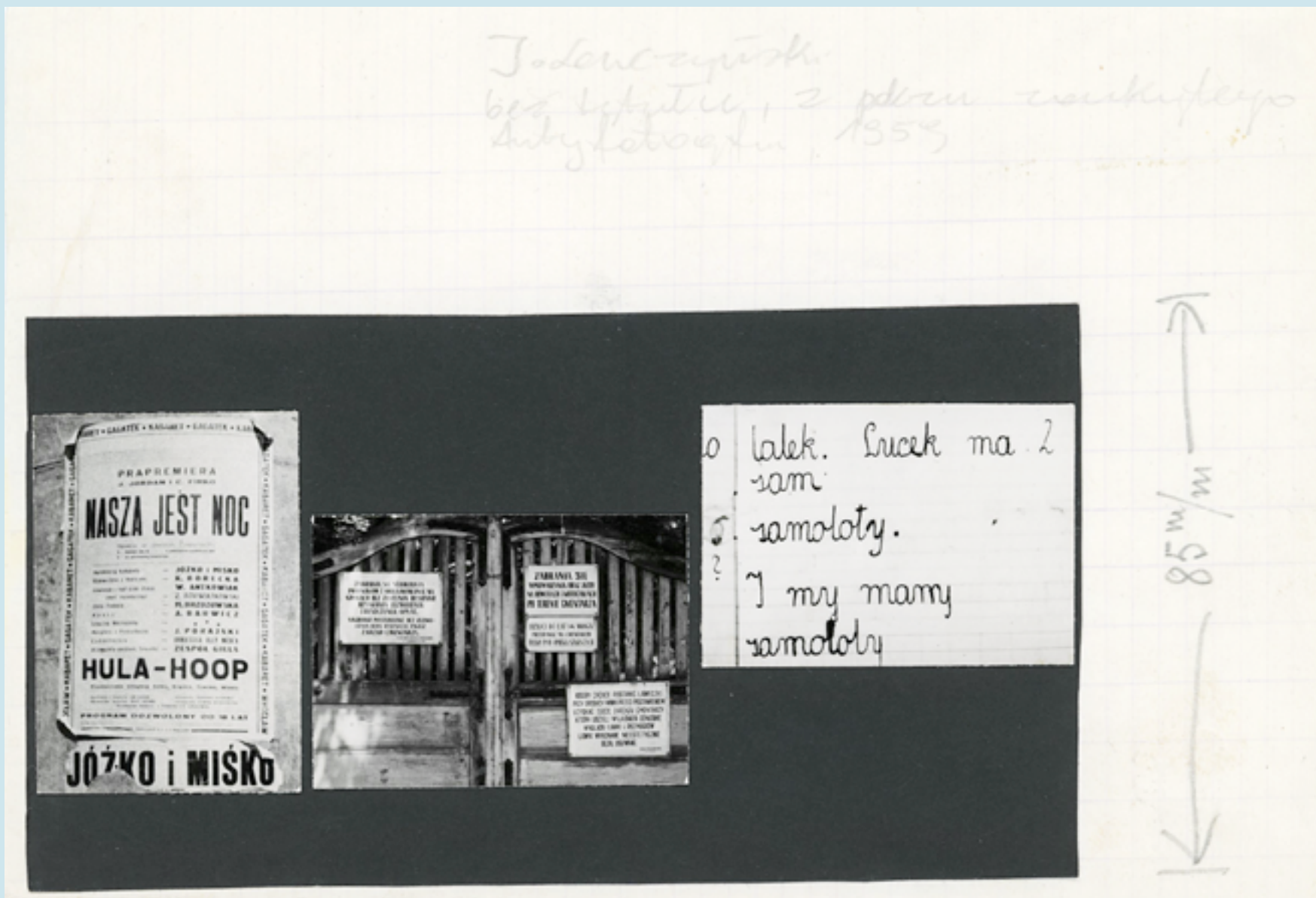
Bronisław Schlabs
Fotogram K3, 1958 / lata 80-te, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Bronisław Schlabs
Fotogram 59, 1958 / lata 80-te, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Jerzy Lewczyński

Termin „Antyfotografia” został stworzony przez Alfreda Ligockiego, krytyka sztuki, który przez szereg lat pisał teksty do opiniotwórczego miesięcznika „Fotografia”, działającego w latach 1953–1974. Wglądówki tryptyków Jerzego Lewczyńskiego posłużyły dziennikarzowi do przygotowania tekstu na temat gliwickiego „Pokazu Zamkniętego”, który odbył się w 1959 roku. Ligocki docenił wartość artystyczną i eksperymentalną prac eksponowanych w ramach pokazu, miał jednak wątpliwości, czy powinny być klasyfikowane jako medium fotograficzne. Jak pisze dr Adam Sobota: „Antyfotografia miała się kojarzyć z antypowieścią, czyli ówczesnymi eksperymentami z literacką narracją. Ligocki – i wielu innych – oczekiwał od fotografii narracji typowej dla realistycznego fotoreportażu”.

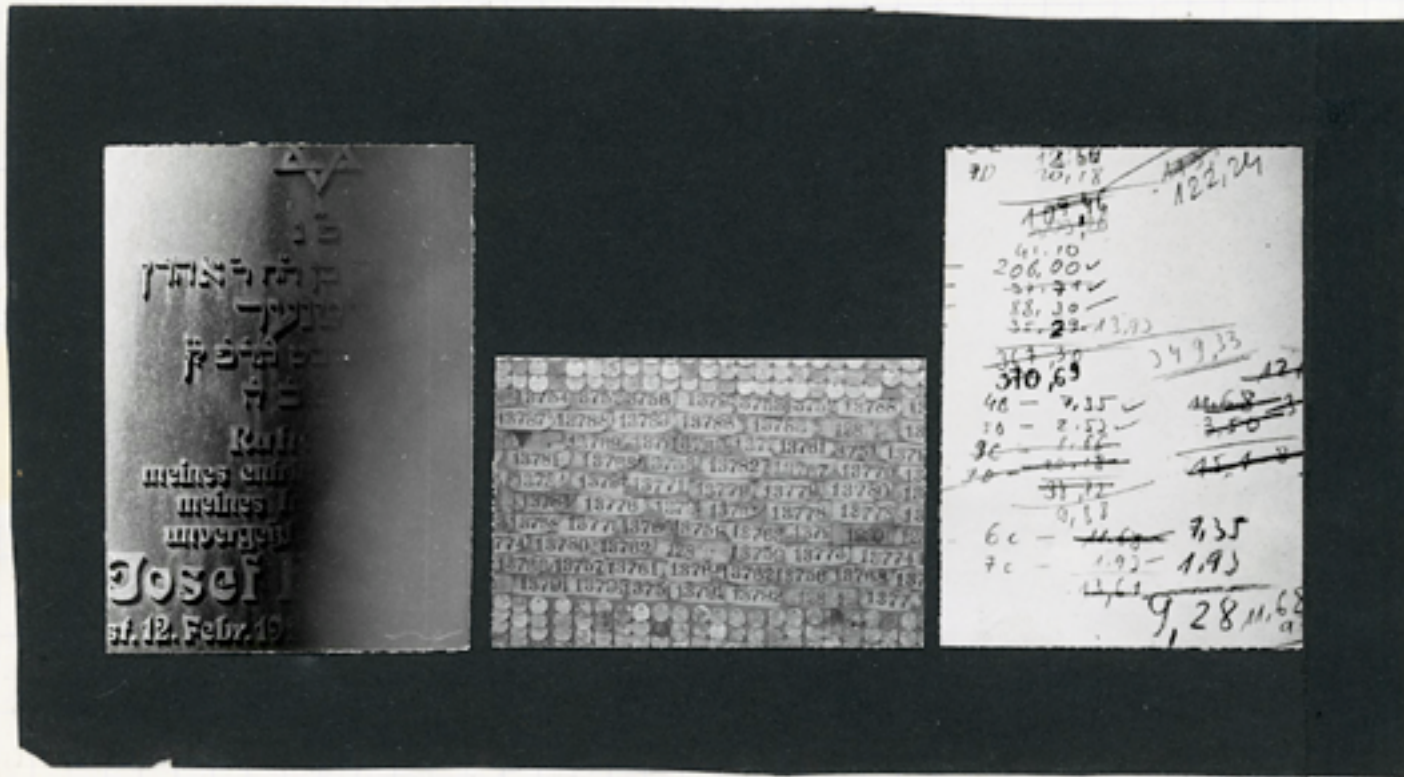

Jerzy Lewczyński

Wglądówka do zestawu bez tytułu z Antyfotografii (służyła do napisania tekstu przez Alfreda Ligockiego), 1959, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

J. Lewczyński

Tryptyki Lewczyńskiego mają poetycki charakter. Poprzez zestawienie rozmaitych motywów, takich jak napisy na macewie, żetony z szatni w obozie zagłady na Majdanku i zapiski ukazujące obliczenia „pod kreskę” artysta w metaforyczny sposób porusza kwestie związane ze śmiercią i odczłowieczeniem jednostki w obliczu masowej zagłady. Podejmuje także refleksje nad przemijaniem zestawiając dziecięcy zeszyt z cmentarną bramą i plakatem zachęcającym do udziału w przedstawieniu o kabaretowym charakterze.

Jerzy Lewczyński

Wglądówka do zestawu bez tytułu z Antyfotografii (służyła do napisania tekstu przez Alfreda Ligockiego), 1959, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Bogdan Dziworski

Bez tytułu (Lokomotywa), 1964/2022, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Bogdan Dziworski

Fotografie Bogdana Dziworskiego należą do kanonu polskiej fotografii reportażowej o zabarwieniu humanistycznym. Artysta ukazywał powojenną codzienność, w której „życie toczy się dalej”, na przekór traumatycznym doświadczeniom będącym udziałem całej społeczności. Przechadzając się po ulicach Łodzi, wyczeekiwał „decydującego momentu” i fotografował ludzi na tle odrapanych kamienic, zrujnowanych budynków czy miejskiej przyrody. Fotografie urzekają wyrazistością uchwyczonych emocji i intensywnością przedstawionych doświadczeń. Dziworski bacznie obserwował swoich bohaterów. Poszukiwał zaskakujących sytuacji, niezwykłości, a niekiedy nawet dziwności w monotonii codziennego życia i szarych podwórek. Uwieczniał wyrazistość emocji, niekontrolowane gesty w czasach, w których wszechobecność obrazów nie zdominowała jeszcze kolektywnej wyobraźni, kiedy presja kreowania wizerunku poprzez aktywności podejmowane w momentach wolnych od obowiązków nie była tak zawłaszczająca. Być może właśnie ze względu na niski poziom wewnętrznej kontroli fotografowanych osób jego zdjęcia tak intensywnie oddziałują dzisiaj niewystudiowanymi pozami, różnorodnością ekspresji, uchwyconą spontanicznością zabawy i odpoczynku.

Bogdan Dziwowski

Bez tytułu (Młoda skrzypaczka), 1963/2022, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Bogdan Dziwowski →

Bez tytułu (Łódzkie podwórko), 1968/2022, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Bogdan Dziworski

Bez tytułu (Dancing i motocykl), 1964/2022, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

←

Bogdan Dziworski

Bez tytułu (Łobuziaki 2), 1964/2022, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Bogdan Dziworski

Bez tytułu, 1965/2022, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Henryk Hermanowicz
Koksownia w Nowej Hucie, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Henryk Hermanowicz
Huta – wytop surówki, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Henryk Hermanowicz

Przedstawienia Nowej Huty w obiektywie Henryka Hermanowicza wyrażają w socrealistycznej formie podziw dla przemysłu, gdzie huta jawi się jako groźne i równocześnie fascynujące wcielenie idei postępu. Na prezentowanych fotografiach proces produkcji został ukazany jako zachwycający swym rozmachem spektakl. Przemysłana kompozycja kadru i wyraziste efekty światłocieniowe podkreślają monumentalność industrialnego kompleksu. Robotnicy jawią się jako bohaterowie codzienności,

dzięki swojej tężyźnie fizycznej walczący o lepsze jutro. Fotografie utrzymane w socrealistycznej manierze pełniły funkcję propagandową w okresie PRL-u, nadal pozostają jednak interesujące formalnie i stanowią ciekawy punkt wyjścia do refleksji nad tożsamością obszarów, na których przemysł odgrywał w XIX i XX wieku kluczową rolę.

→
Henryk Hermanowicz
Hutnik, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Krystyna Gorazdowska

Krystyna Gorazdowska w swojej fotografii pt. „Pierwsze prace w polu” sięga po nowoczesne środki formalne, charakterystyczne dla twórców kojarzonych z „nowym widzeniem”. Fotografuje agrarny pejzaż z perspektywy lotu ptaka. Uwiecznia ślady pozostawione przez zaprzęg konny na pości śniegu, dzięki czemu wydobywa kontrast pomiędzy czernią i bielą. Nadaje to przedstawieniu niemal graficzny charakter. Linia horyzontu jest niewidoczna, pole wypełnia niemal całą płaszczyznę kompozycji. Rodzaj kulisy stanowią uchwycone na pierwszym planie drzewa.

Krystyna Gorazdowska

Pierwsze prace w polu, dofinansowano ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Czytelnia Sztuki. Nowe prace z kolekcji.

Prace zostały zakupione do zbiorów fotografii artystycznej Muzeum w Gliwicach dzięki dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Narodowe Kolekcje Sztuki Współczesnej”.

• •
• •
czytelnia sztuki

Opracowanie: Maria Franecka
Projekt: Marcin Gołaszewski
© Muzeum w Gliwicach 2022

Czytelnia Sztuki
Dolnych Wałów 8a
44-100 Gliwice
szef: Grzegorz Krawczyk
www.czytelniaszuki.pl

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego